

samo dokazujejo, kako povprečen slovenski človek, če nima zelo neposrednega in osebnega izkustva o tem, kaj se dogaja v Cerkvi in kakšne so v njej navade, Cerkev izredno slabo pozna. Tudi določen strah pred klerikalizmom – strah pa ima velike oči in je slab svetovalec – izvira po mojem največkrat iz nepoznavanja kakšne družbene skupine, ker je ves čas navzoča sredi slovenske družbe, ki pa jo je slovenska javnost zadnjih petinštirideset let sistematično ignorirala. Toda sožitje in medsebojno spoštovanje se začne pri medsebojnem poznanju.

Jože
Strgar,
ljubljski
župan

Odgovori

Splošna pripomba

Kristjani smo pričakovali, da bo z demokratizacijo javnega življenja verovanje in s tem tudi krščanstvo obravnavano kot duhovna vrednota, kot nekaj, kar je naše, slovensko. Vendar se to ni zgodilo. V javnih obćilih čutimo do verovanja, Cerkve, nezaupljivost. Tak odnos veje tudi posebno pa do iz anketnih vprašanj.

1. Spremembe v Cerkvi

V organizacijskem pogledu se Cerkev le počasi spreminja. Zato ni bilo mogoče pričakovati, da se bo reorganizirala v nekaj mesecih od uvedbe pluralistične ureditve sem. Večjim možnostim za delovanje se bo morala šele prilagoditi. Seveda pa v javno življenje in v politiko stopajo verniki, ki so bili doslej onemogočani in odrinjeni na »stranske ceste«.

2. Reevangelizacija Evrope

Gledano sekularizirano, je bila ob času prvega pokristjanjenja za mlade evropske priseljence antična kultura zaradi intelektualne zahtevnosti nesprejemljiva in še razcepljena je bila na množico različnih filozofskih šol. Evropa pa je potrebovala enoten kohezijski nauk, preprost in univerzalen, ki povrh ne bi oviral ustvarjalnosti in razvoja. Tak nauk je bilo krščanstvo, s svojim učenjem o dostojanstvu človeka, utemeljenem v Bogu, ljubezni, o bratstvu vseh ljudi in z zahtevo po »moli in delaj«. Krščanstvo je v dobrem pol tisočletju iz barbarov ustvarilo civilizacijo, ki je že lahko segla po zakladih antike. Ustvarilo je most za prenos mediteranske kulture v današnje evropsko in svetovno zakladnico kulture.

Kristjani pa vidimo v evangelizaciji Evrope veliko več: del skrivnosti o tem; kako je moglo krščanstvo razširiti v svet dvanajst galilejskih ribičev in pripraviti rimski imperij, da je nazadnje pokleknil pred najbolj osovraženim simbolom – Križem.

Zakaj je treba Evropo ponovno evangelizirati?

Od renesanse dalje je evropski človek postajal vse bolj sebi zadosten človek bog. Pri tem pa je bil vse manj *Človek*, oseba, nagovorjeni *Ti* in vse bolj izgubljen v nihilizmu. Sedaj, ko je svojo božanskost pripeljal do absurda, ko ne ve več naprej, ko je zgubil vero v življenje, ko njegova civilizacija propada, pričakujemo, da bo ponovno postal dojemljiv za korenine prve evangelizacije, za tisto žlahtno in lepo, kar človeku nudi krščanstvo in življenje po njem.

3. *Demokratizacija Cerkve*

Cerkev se je demokratizirala na drugem vatikanskem koncilu. Druge Cerkve imenuje sestrške. Oznanja, da je zveličanje možno doseči tudi zunaj Cerkve ob neposrednem sodelovanju Duha in glasu vesti. Na Slovenskem se Cerkev šele privaja osvoboditvi. Zaradi dosedanje utesnjenosti »demokratizacija« ni bila osrednje vprašanje. Treba je bilo preživeti. »Demokratizacija« je stvar prihodnosti, posebno, ko bodo laiki sposobni prevzeti nase več dejavnosti.

4. *Verski tisk*

Mislimo, da je naš verski tisk politično razmeroma neaktiven. Seveda je prav, da komentira vsakdanja dogajanja. Da je odmev komentarjev med ljudmi večji, kot bi pričakovali iz obsega, je vzrok v preteklosti. Kristjani laičnim časopisom še ne zaupajo, saj vidijo v njih podaljšek starega sistema. Marsikateri med njimi si namreč še vedno privoščijo sestavke, ki so daleč od kulturnega odnosa do drugega.

5. *Krščanski demokrati*

Program Krščanskih demokratov sloni na krščanskem etosu. To v Evropi ni nič novega. Zdi se celo, da ime pri teh strankah obljublja več, kot kaže njihovo vsakdanje delovanje, saj se po programih le malo razlikujejo od drugih strank. Je pa tudi res, da pri nas programi še niso izčiščeni.

Koncilski odloki določajo, da so kristjani glede političnih odločitev popolnoma samostojni. V skladu z negativno zgodovinsko izkušnjo Cerkev nobene stranke ne šteje za svojo. Duhovnikom prepoveduje prevzemanje političnih funkcij. Dodatno k temu slovenska Cerkev izrecno poudarja, da slovenski katoličani lahko delujejo v različnih strankah.

6. *Ločitev Cerkve od države*

Prav je, da je Cerkev ločena od države. Vendar pri nas to še ni izpeljano do konca. Doslej je namreč bila slovenska Cerkev od države odvisna. Ločitev Cerkve od države namreč ne pomeni njeno omejevanje v delovanju, kot je bilo to doslej (Cerkev je skrbela za več kot polovico narodnega bogastva brez prave pomoči davka, nekatere njene publikacije niso bile oproščene prometnega davka, plačevati je morala davek od nabirk, pri plačevanju komunalnih storitev je izenačena z industrijo, onemogočena je bila njena karitativna dejavnost). Ločenost pomeni, da je vsaka stran na svojem avtonomna.

7. Cerkev v javnem življenju

Vrnitev v Evropo pomeni tudi delovanje Cerkve v vzgoji, šolstvu in kulturi. To delovanje mora biti pod kontrolo javnosti, ne sme pa biti prepovedano ali ovirano. Tisti pri nas, ki jih tako delovanje moti, bodo morali znižati prag tolerantnosti. Cerkev želi najmanj to, da bi v našo javnost prodrlo spoznanje, da brez krščanskega etosa, ki je vsaj delno vgrajen v zahodne družbe, le-te ne bi dosegle take stopnje v kulturi in medčloveških odnosih.

8. Politične ambicije Cerkev

Iz odgovorov na prejšnja vprašanja sledi, da Cerkev nima nikakršnih političnih ambicij. Evangeljski nauk o svobodi in dostojanstvu je ponovno opredelila v zaključkih Drugega vatikanskega koncila.

9. Cerkev in teologija osvoboditve

Cerkev ne sprejema teologije osvoboditve v tistem delu, ki se navezuje na marksistični model o razrednem boju. Danes vemo popolnoma zagotovo, da nasilje rodi novo nasilje (prim. Vzhod). Iskati družbene spremembe pod zastavo z napisom RAZREDNI BOJ je nemoralno.

10. Slovenska Cerkev in krščanska gibanja

- Edvard Kocbek je bil orodje v rokah tistih, ki so hoteli priti na oblast. To je odkril tudi sam, a razmeroma pozno.
- Gibanje 2000 je kulturno družbeno gibanje, ki je od Cerkve neodvisno. Če bi ga Cerkev v preteklosti podpirala, bi gibanju več škodilo, kot koristilo.
- V SKSG so v predvolilnem času potekale personalne spremembe, kar je to gibanje ohromilo. Tedaj so nastali krščanski demokrati.
- Krščansko oznanilo ni vezano na določeno družbeno prakso, vendar so razmere pri nas prav posebne. Demokratična družbena praksa se šele vzpostavlja. Kristjani se zaradi slabih izkušenj iz preteklosti bojijo povratka stare ali njej podobne prakse, ko je sistem izrabil vsako priložnost, da je Cerkev sramotil in jo izrinjal iz javnega življenja. Razumljivo je torej, da različnih napadov iz liberalnih krogov v zadnjem času ne morejo razumeti kot dobrohotne.

11. Cerkev in politično delovanje

Cerkev pričakuje od demokratične družbe svobodo verskega, kulturnega in socialnega delovanja. Politično delovanje ni njena naloga. Politično delovanje je stvar laikov. Seveda pa morajo laiki šele zrasti. Sedaj se pozna močna pozeba dolgih zim, enoumja in odrinjenosti.

12. Obisk patra Tardifa

Obisk patra Tardifa je bil namenjen predvsem PRENOVI V DUHU. Vendar so se mnogi srečanja udeležili zaradi senzacionalnosti t.j. »čude-

žev«. Tako je bil dogodek predstavljen tudi v laičnih javnih občilih. (Verski tisk temu srečanju ni dajal posebne publicitete).

Mislimo, da Cerkev s tem dogodkom v resnici ni utrdila svojega »medijskega položaja«. Posebnost dogodka je v tem, da je bila po petdesetih letih v Ljubljani spet javna cerkvena manifestacija in da ji je celo televizija posvetila pozornost. Kot je dobro znano, je uradna Cerkev do čudežev zelo rezervirana. Vendar pa zaradi »demokracije« ne prepoveduje zbiranj na taki osnovi (prim. Medjugorje).

Cerkvi je treba čimprej omogočiti dostop do avdio-video medijev. Tu pa že vnaprej vidimo težavo v zastrupljenosti celih generacij s sovraštvom do Cerkve. Sistematično razdiralno delo desetletij se bo še dolgo poznalo. Da bomo to presegli in da se bodo razmere evropeizirale, bo potrebnih od sekulariziranega dela družbe in od Cerkve veliko naporov, potrpljenja in dobre volje. (Iz vprašanj veje misel, da so vse te naloge samo pred Cerkvijo. Poskusite v naslednji anketi ugotoviti, koliko je take pripravljenosti na sekularizirani strani).

13. Slovenska Cerkev in prenova RKC

Slovenska Cerkev je doslej vidno sodelovala pri prenovi RKC (koncil, škofijske sinode). Njeno delovanje v domovini se bo le počasi poglobljalo, saj je za uspešno delo tako materialno kot človeško oslabiljena. Pretekli šolski sistem tudi njej ni prizanesel.

Ali se ponuja Cerkev kot novi slovenski duhovni gospodar?

dr. Andrej
Ule,
filozof

Ne bom odgovarjal na vsa vprašanja, ki ste jih postavili, temveč le na tista, za katera se čutim kompetenten, saj so mnoga namenjena uradnim predstavnikom katoliške Cerkve. To seveda ne pomeni, da zame niso zanimiva, temveč le, da ne mislim odgovarjati »v imenu drugih«. Zato bom raje pisal o dveh vprašanjih, vsebovanih v vprašalniku, ki ga je postavilo uredništvo, namreč o tem, kaj pomeni za Slovenijo »vračanje Cerkve v politiko«, in ali bo sedaj agresivni katolicizem »zapolnil« praznino, ki je nastala po razpadu »marksistične ideologije«. Obe vprašanji sta zame tesno povezani med seboj, zato bom odgovarjal na obe hkrati.

Najprej moram popraviti samo geslo o »vračanju Cerkve v politiko«. Zdi se mi namreč, da Cerkev pravzaprav skoraj nikoli po drugi svetovni vojni ni bila »zunaj politike«. Nasprotno, mislim, da je bila trajna politična